

ENSAM TILLSAMMANS - YKSIN YHDESSÄ

**Konst som medel för att utforska temat
ensamhet tillsammans med barn**

**Taiteen keinoja tutkia yksinäisyyden
kokemusta yhdessä lasten kanssa**

**PEDAGOGISKT MATERIAL
PEDAGOGINEN MATERIAALI**

GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING

EN SATSNING PÅ EN BÄTTRE FRAMTID

Grundläggande konstundervisning (GKU) är målinriktad undervisning i olika konstarter. Undervisningen styrs av en riksomfattande läroplan och ges av professionella pedagoger. Den allmänna läroplanen omfattar 500 timmar medan den fördjupade läroplanen omfattar 1300 timmar. Undervisningen kan vara både individuell undervisning (främst musik) och undervisning i grupp.

Kommunerna godkänner läroplanen för GKU. I Pargas har staden godkänt läroplaner i sex olika konstformer: musik, dans, bildkonst, hantverk, teater och ordkonst. Just nu erbjuds teater och ordkonst på svenska, de övriga både på finska och svenska.

KREATIVITET OCH VÄLMÅENDE

Inom GKU lär sig barn och unga långsiktighet, får förmåga att tänka själva och bli kreativa. De får möjligheter att hitta olika uttrycksätt via konsten och får även viktiga kunskaper inför det framtida arbetslivet. Ett kvalitativt utbud av kulturverksamhet för barn och unga är viktigt med tanke på kommunens dragningskraft.

GKU i Finland & Pargas

POPULÄRT

Inom GKU studerar över 120 000 elever i hela landet, flera än gymnasiestudierande.

I Pargas studerar drygt 600 elever.

MÅNGSIDIGT

Det finns totalt nio konstarter inom GKU: arkitektur, bildkonst, slöjd, mediekonst, musik, ordkonst, cirkuskonst, dans och teaterkonst.

I Pargas erbjuds i detta nu sex av dessa konstformer.

PROFESSIONELLT

GKU ges av utbildade konstutövare och undervisningen grundar sig på en nationell läroplan som framskrider stegvis.

I Pargas sysselsätter GKU ca 50 lärare, en del av dem på deltid.

OMFATTANDE

GKU ordnas av 250 kommuner dvs. i ca 80% av alla kommuner.

I Pargas erbjuds GKU av olika aktörer:

Hantverksskolan Hanttis	slöjd
Musikinstitutet Arkipelag	musik & dans
Art-Dur Musik & bildkonstskola	musik & bildkonst
Sydkustens ordkonstskola	ordkonst
Åbolands bildkonstskola	bildkonst
Åbolands teaterskola	teaterkonst

suomeksi

kulturskolor.fi

ENSAM TILLSAMMANS - PEDAGOGISKT MATERIAL

Kulturskolorna i Åboland, 2022

Innehåll

1. Till dig som pedagog eller vuxen	5
2. Om Kulturskolorna – vem är vi.....	6
Musikinstitutet Arkipelag.....	6
Åbolands Teaterskola	6
Åbolands Bildkonstskola KonstTila.....	7
Taito Hantverksskolan Hanttis	7
Sydkustens ordkonstskola	7
Art-Dur Musik- och Bildkonstskola	7
3. Kreativa övningar att göra före eller efter utställningen	8
3.1 Ordrörelser	8
3.2 Tokiga stationer	9
3.3 De ensamma statyerna.....	9
3.4 Kroppsrytmer	10
3.6 Ensamhetens bilder	12
3.7 Att handarbete är trevligt när man är ensam.....	13
3.8 Berättelser om ensamhet	14
3.9 Dikter om ensamhet	15
3.10 Ensamhetens öar	16
4. Boktips om ensamhet för åk 1–3.....	17
5. Materialtips.....	18
Kontaktuppgifter.....	19

1. Till dig som pedagog eller vuxen

Välkommen till vårt pedagogiska material i anslutning till utställningen **Ensam tillsammans**. Vi är glada över att du vill fördjupa dig i temat och arbeta med konstnärliga uttryck tillsammans med dina elever.

Ensam tillsammans är en utställning gjord av Kulturskolornas nätverk i Åboland. Kulturskolorna erbjuder grundläggande konstundervisning för barn och unga i Pargas med omnejd och materialet är framarbetat i olika konstformer med barn och ungdomar i 7–18 års ålder. Vissa delar av materialet har använts av flera grupper till olika konstverk.

Ensamhet är mycket närvarande i barnens och de ungas liv just nu. Pandemin har påverkat barn och unga väldigt mycket och det har följder för oss alla. I den här utställningen vill vi ändå inte enbart koncentrera oss på ensamhet som någonting negativt. Våra elever har i många olika sammanhang uttryckt ensamhet som någonting bra och skönt, till exempel när de själva får välja eller när de får pyssla med egna projekt. Kulturskolorna vill genom sin verksamhet kunna erbjuda en värdefull fritidssysselsättning för barn och unga som både kan öka samhörighetskänslan och minska ensamhet.

De allra flesta känner ensamhet någon gång i livet. Ensamhet kan vara svårt att bära och på sikt påverkar den vår hälsa om den inte går över. Ofta förknippas ensamhet med avsaknaden av nära vänner eller familj att dela tankar och känslor med. Men det är också vanligt att känna ensamhet om man upplever sig annorlunda, inte känner sig sedd eller förstådd eller inte hittar någon mening med livet. Man kan känna sig lika ensam med ett stort socialt nätverk som med få sociala kontakter. Att känna sig ensam betyder inte avsaknad av social kompetens.

Människan är av naturen en social varelse, vilket gör att gemenskap, samvaro och nära relationer är viktiga för att vi ska må bra. Därför kan känslan av ensamhet upplevas som skrämmande, som något fel, och som något man vill undvika. Långvarig ensamhet som man inte valt själv och där ett socialt sammanhang saknas, kan skapa stress och på sikt påverka hälsan på ett negativt sätt.

Men all ensamhet är inte skadlig. Det finns många som uppskattar sin ensamhet. Vi är alla olika. I perioder av livet kan vi alla ha behov av egen tid eller avskildhet, till exempel för återhämtning och reflektion. Det här materialet erbjuder övningar för att utforska temat på ett kreativt och tryggt sätt.

I det här materialet har vi samlat övningar från olika konstarter. Med hjälp av dem kan ni utforska ensamhet kreativt och tryggt.

2. Om Kulturskolorna – vem är vi

Kulturskolorna i Åboland erbjuder mångsidig verksamhet inom grundläggande konstundervisning för barn och unga i Pargas med omnejd. **Grundläggande konstundervisning** är konstfostran som ordnas på fritiden i lokala konstskolor. Undervisningen är målinriktad, styrs av en riksomfattande läroplan och ges av professionella som är utbildade inom konstarterna. Läs mera om grundläggande konstundervisning i Finland här: <https://artsedu.fi/etusivu/sv/>

I samband med att Finland fyllde 100 år 2017 startade Kulturskolorna i Åboland ett samarbetsnätverk genom Pargas stads gemensamma projekt Kulturfabriken. Sedan dess har Kulturskolorna samarbetat och träffas regelbundet för att planera gemensamma projekt och diskutera olika sätt att synliggöra och lobba för den grundläggande konstundervisningen i Pargas med omnejd. Kulturskolorna i Åboland består av Musikinstitutet Arkipelag, Åbolands Teaterskola, Åbolands Bildkonstskola KonstTila, Åbolands Hantverk Hanttis, Art-Dur Musik- och Bildkonstskola och Sydkustens ordkonstskola. Sydkustens landskapsförbund koordinerar samarbetet.

www.kulturskolor.fi

Musikinstitutet Arkipelag

Arkipelag erbjuder högklassig musik- och dansundervisning under professionell ledning. Den målinriktade och årsvis framskridande undervisningen ges som fördjupade lärokurser i enlighet med läroplanen för den grundläggande konstundervisningen.

<https://arkipelagmusik.fi/>

Åbolands Teaterskola

Åbolands Teaterskola är en teaterskola för barn och ungdomar i Pargas och Åbo och har erbjudit undervisning i Pargas sedan 2009 och i Åbo sedan 2013. Teaterskolan följer den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i teaterkonst. Åbolands Teaterskola förverkligas av Åbolands Ungdomsförbund ÅUF r.f., i ett samarbete med Pargas stad och Åbo stad.

www.abolandsteaterskola.fi/

Åbolands Bildkonstskola KonstTila

Åbolands Bildkonstskola KonstTila, tidigare Pictura, är en 40-årig, privat konstskola i Pargas. Bildkonstskolan grundades av Pargas konstförening Pictura, men i januari 2021 blev den en del av Åbolands Ungdomsförbund ÅUF r.f:s verksamhet. KonstTila erbjuder grundläggande konstundervisning i bildkonst för barn och unga i åldern 5–18 år. Vi följer den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i bildkonst.

www.auf.fi/sv/verksamhet/abolands_bildkonstskola_konstila/

KONSTILA

Taito Hantverksskolan Hanttis

Taito Åboland ordnar grundläggande konstundervisning inom slöjd för barn. Taito hantverksskolan Hanttis grundades i Pargas år 1990. Undervisningen är målinriktad och framskrider årligen enligt en läroplan. I undervisningen genomgås olika skeden från planering till tillverkning. Eleverna lär sig olika tekniker, användning av olika redskap och material samt kreativt tänkande. Den förberedande undervisningen ges åt barn i åldern 4–6 år och den allmänna lärokursen kan inledas i 6–7 års ålder eller senare. Det finns tre grupper i den allmänna lärokursen.

<https://taitoaboland.fi/>

HANTYVERKSSKOLAN HANTTIS
KÄSITYÖKOULU HANTTIS

Syd kustens ordkonstskola

Syd kustens ordkonstskola upprätthålls av Syd kustens landskapsförbund och erbjuder grundläggande konstundervisning i ordkonst och ordkonstverkstäder som hobby i en stor del av sina medlemskommuner. Ordkonstskolan samarbetar också kring olika undervisningsprojekt i skolor och daghem, utarbetar pedagogiska material och är med och utvecklar ordkonsten som konstform både nationellt och lokalt. Inom den grundläggande konstundervisningen följs den allmänna läroplanen.

<https://ordkonst.fi/>

Art-Dur Musik- och Bildkonstskola

Art-Dur erbjuder konstundervisning med lågtröskelnivå inom ämnena musik och bildkonst. Individuell- och gruppundervisning enligt ålder och ämne i Nagu sedan 1998 och i Korpo sedan 2010. För barn och unga i åldern 3–20 år samt undervisning för vuxna i vissa ämnen. Vi följer den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i bildkonst och musik.

<https://www.artdur.fi/>

3. Kreativa övningar att göra före eller efter utställningen

Övningarna lämpar sig för åk 1–3 men kan också användas i andra grupper. Övningarna går att göra före eller efter ett besök på utställningen **Ensam tillsammans – Yksin yhdessä**. Övningarna kan också göras utan att besöka utställningen. Kulturskolornas lärare har planerat övningarna. Hoppas ni inspireras till att jobba tillsammans med era elever. Kom ihåg att det inte finns rätt och fel utan att alla har rätt att uttrycka sina upplevelser på olika sätt.

3.1 Ordrörelser

Ordrörelser är ett sätt att uttrycka ord fysiskt och att hitta nya fysiska uttryck för känsloladdade ord.

DEL 1 - Bilda bokstäver med kroppen

Dela in eleverna i mindre grupper och ge varje grupp en bokstav. Låt eleverna försöka hitta en rörelse för bokstaven och visa sen för de andra och låt dem gissa.

DEL 2 - Visa med kroppen hur ord ser ut

Välj på förhand några ord ca. 5–7, vissa som har en känsloladdning och vissa som är mera neutrala. t.ex. ensamhet, glädje, blomma, svart, träd, vatten, sorg och kärlek.

Diskutera med gruppen:

Vilka associationer väcker orden? Ge utrymme för olika svar. Lyssna på stavelserna i ordet: Hur låter de och vilka associationer väcker orden då?

Nästa steg är att visa med kroppen hur ordet ser ut, ta ett ord åt gången och låt eleverna utforska det individuellt. Man kan börja med att visa den känsla som ordet väcker, sen kan man försöka röra sig som stavelserna i ordet låter.

Hjälp för att hitta rörelser:

Är ljudet snabbt? mjukt? hårt? långsamt? runt? kantigt? osv.

Kom ihåg att det inte finns något rätt eller fel!

3.2 Tokiga stationer

Ensamhet väcker många känslor och genom den här övningen kan ni utforska olika känslor på ett roligt sätt.

Du behöver: utrymme att röra sig

Gör så här:

Deltagarna ställer sig i kö och bildar ett "tåg", gärna genom att lägga händerna på axlarna på den som står framför. Ledaren står främst som lokförare och visslar i gång tåget (gör ett tågljud) - alla går eller springer efter varandra i ett långt led.

Vid nästa vissling stannar tåget och lokföraren säger namnet på stationen; Räddnäs, Skrattköping, Blygkulla, Sorgedalen, Förvåningshöjden, Maktbacken o.s.v. Alla ska stiga av tåget och avlägsna sig åt båda sidor och bete sig så som man kan tänka sig att invånare på den nämnda stationen gör - och ta kontakt med varandra vid behov. Vid ny vissling stiger alla igen på tåget som rör sig mot nästa station.

Med valet av stationsnamn påverkar ledaren lekens karaktär - den kan handla om känslouttryck, röst användning, om att gestalta en viss typs människor/varelser eller vara en renodlad rörelselek (då kan stationsnamnen vara t.ex. Hoppbacka, Krypkuilla, Smygnäs o.s.v.).

3.3 De ensamma statyerna

Övningarna a) och b) kan göras efter varandra eller enbart övning a). Övningarna handlar om att kommunicera olika känslor med kroppen.

a) Skapa statyer

Gör tre olika "statyer" med din kropp. Statyerna ska på något sätt beskriva ensamhet. En av statyerna är i stående ställning, en liggande på golvnivå och en mitt emellan, t.ex. på knä. Då du har funderat färdigt de tre olika statyernas positioner och kommer bra ihåg dem, kan du pröva positionerna på olika platser i rummet och välja en egen plats för varje staty. Om det finns andra statyer nära dig, fundera hur din staty vill vara i förhållandet till de andra statyerna.

Hjälprågor:

- Hurdan kroppshållning har din staty som visar ensamhet?
- Hurdan blick?
- Hur är statyns armar och ben placerade?

b) Statyerna rör på sig

Statyerna börjar röra på sig/dansa. Hurdan rörelse skapas av ensamhet? Är rörelsen snabb eller långsam, lätt eller tung, kantig eller mjuk, stor eller liten?

Då eleverna har hittat sina egna sätt att uttrycka ensamhet med rörelse/dans, kan de börja röra sig från plats till plats mellan sina tre statyer. Det gäller att komma ihåg deras platser. De ska alltid stanna en stund då de kommer till någon av statyerna.

Obs!

Då de rör på sig/dansar behöver eleverna inte hålla ställningen som statyn har, utan statyn stannar upp i sin position först då den kommit till sin egen plats och fortsätter sedan dansande till följande statyplats.

Som bakgrundsmusik passar hurdan musik som helst, eventuellt melankolisk musik (gärna instrumental så att inte orden leder dansaren för mycket).

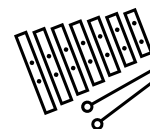
3.4 Kroppsrytmer

Sitt gärna i en ring med ryggarna vända inåt mot ringen. En elev får sitta mitt i ringen och läraren visar en kroppsrytm som har ett mycket långsamt tempo och är mycket enkel. Låt eleven hålla i gång rytmen en stund. Alla är helt tysta, bara rytmen är i gång.

Så småningom flyttas en eller en liten grupp elever med innanför ringen och rytmen ändras en aning, lite snabbare och lite annorlunda än den första. Efter en stund flyttas igen följande grupp elever innanför ringen och rytmen ändras igen tills ingen längre sitter i ringen. Låt rytmen hålla i gång en stund och avbryt den sedan.

Diskutera hur det kändes att sitta som den första innanför ringen och diskutera även med klassen hur det kändes då rytmen småningom blev snabbare och flera elever fick komma med innanför ringen.

3.5 Improvisation med ett instrument (t.ex. klockspel)

I den här övningen behövs ett instrument, t.ex. ett klockspel.

Nedan har vi listat ett antal frågor om ensamhet. Övningen går ut på att tillsammans med eleverna utforska hur ensamhet kan låta i olika situationer. Eleverna får i tur och ordning använda instrumentet för att beskriva hur situationerna kan tänkas låta.

Övningen fungerar bäst i en ganska liten grupp. Låt instrumentet byta spelare för varje fråga.

Frågor:

Hur låter ensamhet?

- Hur låter det då du inte idag kan träffa din bästa kompis?
- Hur låter det då ingen i familjen har tid för dig, alla har bråttom med sitt?
- Hur tror du det känns det t.ex. för fammo eller mommo om ingen hinner hälsa på henne på ett tag? Hur låter det?
- Hur känns det för hunden eller katten där hemma då alla är i skolan eller på jobb? Hur låter det?

Hur låter tillsammans?

- Hur låter det då du kan bjuda hem din bästa kompis?
- Hur låter det då hela familjen gör något tillsammans?
- Hur känns det för fammo/mommo om du går och hälsar på? Hur låter det?
- Hur känns det för hunden eller katten om den får komma med på en promenad? Hur låter det?

Låt eleverna själv hitta på: Hur låter det då...?

Ni kan också diskutera andra aspekter på temat:

- Kan det ibland kännas lugnt och skönt att vara ensam med sig själv?
- Kan det ibland vara jobbigt att vara mycket tillsammans?

3.6 Ensamhetens bilder

Den här övningen fungerar som inkörsport till temat ensamhet genom bilder och färger. Den första delen kan göras i grupp eller individuellt. Den andra delen är en individuell uppgift. Det går att välja någondera av delarna.

Material:

DEL 1: tidningar, sax, lim, pennor och papper.

DEL 2: ritpapper, målartejp, suddgummi, tusch, (torr) pastellkrita och fixativ.

Det lönar sig att använda mindre bitar av ett större suddgummi eftersom krita är svårt att få bort från gummit.

DEL 1 - sök bilder eller färger i tidningar som symboliserar temat

Diskutera fritt ensamhetens betydelse och vilka känslor ensamhet väcker. Sök sedan tillsammans ur en tidning ett bildförslag som kunde beskriva ensamhet/ att vara ifrån varandra/ att bli utanför/ att känna ensamhet/ eller citat om ensamhet.

Därefter kan alla söka en egen bild från tidningarna som de tycker att beskriver ensamhet eller att vara ensam på något sätt och klippa ut den och limma den på en egen bakgrund. Om man vill kan man skriva på bakgrunden det man tänkte på när man valde bilden. T.ex. kan en elev klippa ut en svampblockare ur tidningen, limma på sitt papper och skriva - i skogen får man var i lugn och ro.

Man kan också skapa en ensamhets-färgpalett genom att varje elev får välja en färg ur tidningarna som hen tycker att representerar ensamhet. Klipp ut och limma in färgerna på en egen eller gemensam bakgrund. Man kan också skriva eller diskutera varför man valde sin färg. T.ex. Gul - en gång när jag var ensam hemma sken solen väldigt starkt, svart - det känns jobbigt när kompisarna inte låter mig vara med, grön - somliga växter växer ensamma.

DEL 2 - Skapa en bild

Om ni gjorde den första delen kan ni börja med att titta på bilderna som skapades då eller om ni har besökt utställningen kan ni fundera vilka tankar utställningen väckte.

Tejpa ett ritpapper på ett lämpligt underlag (t.ex. på pulpeten) så att alla sidor är fasttejpade. Detta hindrar pappret från att skrynklas eller glida omkring. Rita på pappret en bild av ensamhet med tusch eller annan teknik, som inte går att sudda bort. När teckningen är klar byter man bort tuschen till en pastellkrita. Varje elev får välja en färg som för hen representerar ensamhet.

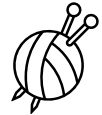
Färglägg hela teckningen lätt med pastellkritan så att bilden under blir gömd. Färglägg med kritans långsida för att få en mjukare och jämnare yta för nästa steg. Dela sen ut en bit suddgummi till varje elev och låt eleverna suddas bort kritan för att ge ljus åt teckningen. Sudda runt teckningen eller där du vill att det ska synas, resten av kritfärgen får rama in teckningen. När eleverna är klara fixera färgen med fixativ eller hårsprej.

Diskutera tillsammans teckningarna och processen.

3.7 Att handarbete är trevligt när man är ensam

Den här övningen handlar om att tillsammans med eleverna fundera på hantverk och ensamhet.

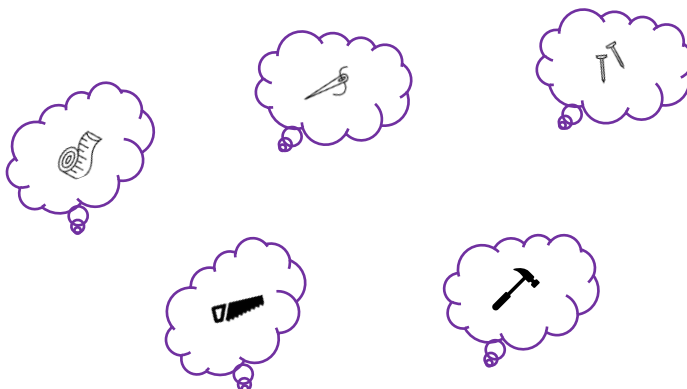
Intresse för hantverk har vuxit under pandemin, eftersom möjligheterna till olika hobbyer har blivit begränsade. Många har skaffat garn och stickor för att börja sticka. Ylletröja efter ylletröja har blivit färdig att ge till sina närmaste.

Fundera med eleverna på detta fenomen och vad har hantverket för betydelse?

- Har du märkt detta fenomen hemma?
- Fundera vilka hantverkstekniker kan göras ensam och vilka redskap och material behövs.
- Hittar du på något hantverk eller arbetsskede som är lättare göra med en kompis?
- Hur känns det när du handarbetar? Vilka känslor väcker det?

Teckna barnens tankar synliga i form av en tankekarta.

3.8 Berättelser om ensamhet

Den här övningen handlar om att diskutera ensamhet utgående från berättelser och sagor.

Du behöver: böcker/berättelser om ensamhet (se listan nedan), papper, pennor, färgpennor

Övningen lämpar sig för åk 1–6 och görs både individuellt och som grupparbete

Tid: ca 45 min

a) Läs/berätta

Leta fram några sagor/berättelser och läs eller berätta/sammanfatta dem för barnen. Välj gärna en bok med vackra bilder så barnen kan titta på det medan du pratar.

b) Diskutera

Starta diskussionen genom att fråga om eleverna varit med något liknande eller hur de tror att det skulle kännas. Man kan göra detta med hela gruppen tillsammans eller be eleverna fundera för sig själva.

c) Skriv/rita

Eleverna får berätta och skriva eller rita bilder om situationer när de har sett någon som är ensam eller när de själva varit ensamma. Man kan också fundera på vilka färger man kopplar ihop med de olika känslorna som temat väcker. En bild med lite text eller enstaka ord kring är ett bra alternativ för de barn som inte ännu skriver.

Det finns många böcker som handlar om ensamhet och om barn som är ensamma. Här är några exempel (flera exempel på litteratur finns i slutet av materialet):

Bröderna Grimms sagor:

- * Rödluvan är ensam i en skog
- * Snövit lämnas ensam i en skog
- * Askungen är ensam med en elak styvmor

Astrid Lindgren:

- * Rasmus på luffen
- * Pippi Långstrump

Tove Jansson:

- * Pappan och havet, där är fyrvaktaren mycket ensam.

H. C. Andersen:

- * Den fula ankungen
- * De vilda svanarna
- * Den lilla flickan med svavelstickorna

3.9 Dikter om ensamhet

Den här övningen handlar om att uttrycka känslor i form av korta dikter.

Du behöver: diktböcker (om du gör hela övningen), papper, penna, färgpennor

För åk 1–6, individuellt arbete

Tid: ca 45 min

a) Fundera och associera

Be dina elever fundera på situationerna nedan och svara med enskilda ord eller korta meningar, max 2 meningar per fråga. De får gärna skriva svaren/orden under varandra. Om eleverna ännu inte kan skriva, så kan de i stället rita. Läs frågan och ge eleverna ett par minuter för att skriva texter/rita bilder.

- Tänk på ordet ensamhet, vilka känslor får du? Vilka ord kopplar du till ensamhet?
- Vad betyder det "att vara ensam"? Beskriv en sådan situation.
- När har du senast varit ensam? Var var du, varför var du ensam, vad gjorde du? Hur kände du dig?
- Minns du när du sett någon som varit ensam? Var var det och vad gjorde den personen (eller djuret)? Hur kändes det för dig och hur tror du hen kände sig? Vad gjorde du själv i den situationen?
- Ensamhet kan också vara positivt. I vilka situationer? Berätta om en situation när du tycker att det är bra att vara ensam.
- Om denna stund när du funderat kring temat ensamheten har väckt andra tankar och minnen, skriv dem också ner.

b) Skapa en dikt

Nästa steg är att kombinera de korta meningarna eller orden till en dikt. Klargör att en dikt inte behöver rimma och visa exempel via någon poesibok för barn där elever kan se formen och olika variationer. Du kan till exempel skriva dina egna svar på tavlan och visa hur man förvandlar dem till en dikt och hjälpa barnen att göra på samma sätt. Glöm inte att påpeka att också svar som "jag vet inte när jag har senast varit ensam" eller "jag minns inte när jag ha sett någon ensam" också duger som svar.

De som inte kan skriva kan berätta. Du som lärare kan bända in dem som berättar, då är det lättare om du t.ex. vill renskriva texterna eller bara ha det som muntlig uppgift.

3.10 Ensamhetens öar

Den här uppgiften är en skrivuppgift eller diskussion:

“Ingen människa är en ö, hel och fullständig i sig själv; varje människa är ett stycke av fastlandet, en del av det hela.”

Så skrev den engelske författaren **John Donne** (1572–1631).

Vad kan detta betyda, vad menade han då han skrev så?

Fundera tillsammans med eleverna och skriv eller diskutera tillsammans:

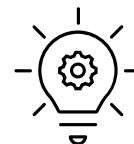
- Kan en människa klara sig helt ensam? Skulle du klara dig? Fundera på vad allt du behöver och varifrån det kommer. Varifrån kommer ditt vatten? Eller din mat, eller dina kläder? Eller våra traditioner, vetenskap och allt det som kallas kultur?
- Finns det stunder då det är bra att vara ensam? Vad finns det för fördelar med ensamhet, eller finns det några över huvud taget? När behövs ensamhet?

5. Materialtips

Här finns några tips på hur man kan fördjupa arbetet eller få stöd att tala och motarbeta ensamhet.

Länkar till utställningsmaterial:

Arkipelagin tanssvideo:

<https://youtu.be/G5LdbQHElIQ>

Arkipelagin oppilaan musiikkikappale:

<https://youtu.be/uLWp9MXOOB8>

QR-kod till teaterskolans video:

Mera material finns på www.kulturskolor.fi

Tips på inspirerande ordkonstövningar:

www.ordkonst.fi, ordkonstövningar att göra på egen hand

Pedagogiskt material till böcker:

www.lasambassadoren.fi/sv/start/

www.sydskusten.fi/sv/material/pedagoger/

Kulturskolorna kan också besöka skolor och hålla olika slags verkstäder för klassen, ta kontakt om du är intresserad.

Information, hjälp och stöd för att motverka ensamhet:

- **Skolkuratorn, skolpsykologen, skolhälsovårdaren, lärarna** som alla finns i skolorna
- **Folkhälsans** mottagning för barn, unga och familjer i Åboland, vardagar kl. 8.00-16.00, Kyrkoesplanaden 3, Pargas. Tfn: 044 788 3640, måndag och fredag kl. 13-15.30.
E-post: ung.aboland@folkhalsan.fi
- **Mannerheims barnskyddsförbunds** stödtelefon för barn:
Barn- och ungdomstelefonen betjänar på numret 0800 96 116 på svenska.
Öppettiderna är må-ons kl. 14-17 och to kl. 17-20.
- **Mieli:** Svenskspråkig kristelefon 09 2525 0112.
Telefonjouren är öppen: må och ons kl. 16-20, tis, tors och fre kl. 9-13.
På finska 24 timmar i dygnet, varje dag via 09 2525 0111.
- **Barnvårdsföreningen:** www.bvif.fi/for-barn-och-ungdomar
- **Ung Info,** Ärligt talat-chatten: <https://arligtlatat.fi>

Kontaktuppgifter

Sydkustens landskapsförbund rf

Strandvägen 30, Pargas

Sydkusten koordinerar kulturskolornas arbete. Sydkustens landskapsförbund upprätthålls av 16 tvåspråkiga kommuner i södra Finland. Förbundets uppdrag är att stöda medlemskommunernas arbete för kvalitativ service på svenska inom utbildning och kultur.

www.sydskusten.fi

Musikinstitutet Arkipelag

www.arkipelagmusik.fi

Åbolands Teaterskola

www.abolandsteaterskola.fi

Linda Åkerlund, programansvarig, 045 8957393, linda.akerlund@auf.fi,

Mecki Ruokolahti, teaterlärare, 044 2389841, mecki.ruokolahti@auf.fi

Åbolands Bildkonstskola Konstila,

www.auf.fi/sv/verksamhet/abolands_bildkonstskola_konstila

Art-Dur Musik- och Bildkonstskola

www.artdur.fi

Sydkustens ordkonstskola

www.ordkonst.fi

Paola Fraboni, Regional ordkonstlärare, 040-962 5964, paola.fraboni@sydkusten.fi

Taito Hantverksskolan Hanttis

www.taitoaboland.fi

www.kulturskolor.fi, www.facebook.com/KulturskolorKulttuurikoulut

I ÅBOLAND KULTURSKOLOR TURUNMAALLA KULTTUURIKOULUT

Tack till våra finansiärer och samarbetspartner!

**Pargas stad
Martha och Albin Löfgrens kulturfond
Lions Club Pargas – Parainen
Sparbanksstiftelsen I Korpo
m.fl.**

kulturskolor.fi www.facebook.com/KulturskolorKulttuurikoulut